

בס"ד. ש"פ בשלח, י"ג שבט, ה'תשי"א*

היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך¹, ומביא בזה כ"ק מו"ח אדמו"ר (במאמרו² המשך למאמר דהסתלקות) ב' פירושים דלכאורה הם הפכים. פי' א"י דגנים היינו³ עוה"ז ויושבת בגנים קאי על כנסת ישראל הנפוצה בגולה רועה בגנים של אחרים, מ"מ כשיושבת בבתי כנסיות ובתי מדרשות, הנה חברים שהם מלאכי השרת, שנקראים חברים מפני שאין בהם לא קנאה לא שנאה ולא תחרות, מקשיבים לקולך. ופי' הבי' הוא דגנים קאי על ג"ע⁴. ואף שיש בזה כמה מדריגות לאין קץ אך בכללות נחלקים לב' מדרי' ג"ע התחתון וג"ע העליון, וחברים מקשיבים היינו הנשמות שבג"ע שנק' חברים כמו שמבאר במאמר המוסגר⁵ דלפעמים נשמה (א) מנשמה נאצלת כו'. ויש לומר הדיוק בזה, דמשמיענו אשר שייכות הנשמות זל"ז אין זה סתם שייכות אלא נשמה מנשמה נאצלת, ופי' ענין אצ"י נת"ל (בד"ה באתי לגני) שהוא גילוי

(א) בהתפלה אנה ארון העולמים (מענה לשון ע' 10 [ס"ע 13]): נשמה מנשמה נאצלת וכענף באילן דבוקה וכגדיל בשלשלת חבוקה — וי"ל ג' הלשונות, כי היחוד בהשתטחות צ"ל נר"ן בנר"ן (מ"ח מסכת היחודים. עייג"כ מאמרי השתטחות לר"ה מפאריטש), וזהו נשמה, וכענף באילן (צומח, מדות, רוח), וכגדיל בשלשלת (דומם, מל', נפש).
 — ג' הלשונות נאצלת דבוקה חבוקה, אולי יל"פ: דשייכות הנר"ן זל"ז אפשרית — מלמעלמ"ט: בדרך אצילות — גילוי ההעלם בלבד. דבקות — מהות אחד בפנימיות, וכענף באילן. חיבוק — התקשרות בדרך מקיף (עיינן חילוק דדביקות והתקשרות בד"ה והי' עקב תער"ג [המשך תער"ב ח"א ע' שנו ואילך]). — ויש לקשר זה ג"כ עם חילוקי דתפלה, תורה אתדבקות רוחא ברוחא, מצוות — וימינו תחבקני.

(* המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א והואיל להוסיף בו ציונים והערות. בהוצאה זו ניתוספו ע"י המו"ל מראי מקומות לפסוקים מחז"ל וכו' (בהערות הממוספרות).

- (1) שה"ש ח, יג.
- (2) ד"ה היושבת בגנים הישי"ת (סה"מ הישי"ת ע' 119).
- (3) סה"מ הישי"ת שם.
- (4) שהש"ר ופרש"י עה"פ.
- (5) סה"מ הישי"ת שם ס"ע 124 ואילך.
- (6) זהר ח"א עז, ב. צב, א. ח"ב מו, א (ובמקדש מלך שם). ח"ג יג, א. ריג, א. ד"ה היושבת בגנים באוה"ת שה"ש ח"ב ע' תשסה"ו. ע' תשעט. ועוד.
- (7) ראה תו"א תצוה פא, ריש ע"ג. ובכ"מ.
- (8) פרק י (סה"מ הישי"ת שם ע' 125).
- (9) פ"ד (לעיל ע' 196) ואילך.

ההעלם, היינו שהוא דבר אחד, הוא הוא אותו הדבר עצמו אלא שירד ונתגלה מהעלמו. וכמו כחות הנעלמים שאח"כ ירדו ונתגלו מהעלמם, דלכן אי אפשר לומר שהכוונה בהבריאה הוא בשביל עולם האצילות, דמאחר שהוא גילוי ההעלם זהו ירידה, אלא התכלית הוא עוה"ז התחתון. וכמו"כ הוא בשייכות הנשמות הנ"ל שהוא ענין אצ"י וגילוי ההעלם.

ב) ולהבין שייכות ב' הפירושים, הנה מקודם לזה מבאר בהמאמר¹⁰ אשר כשהנשמה יורדת למטה ומתלבשת בגוף, הנה אף שהגוף הוא מעלים ומסתיר, מ"מ ע"י עבודה מסיר ההעלם והסתר, ואדרבה ע"י ירידה והתלבשות זו הוא מתחזק ביתרון כח. והנה דיוק הלשון ואדרבה, הוא כמו שמבאר כ"ק רבינו הזקן (אגה"ק סכ"ה¹¹) דברי כ"ק הבעש"ט¹² בענין הכעס, כגון שעומד לנגדו ערל¹³ ומדבר ומבלבלו, הנה לא זו בלבד שאינו מתפעל ממנו, ומתפלל כמו שלא הי' מבלבל הערל, אלא עוד יותר שפועל בו חיזוק ותוספות כח כשמתבונן ענין גלות השכינה שנתלבשה בבחי' גלות בתוך דבור זה המבלבל. נמצא שע"י בלבול זה מתעורר האדם יותר. וכן מבאר ג"כ כ"ק אדמו"ר האמצעי (בתורה אור¹⁴ הענין הוא בקצרה אבל בתורת חיים פרשה זו¹⁵ נת' באריכות) בענין ויהי בשלח פרעה את העם¹⁶, דהכוונה בזה הוא דלא זו בלבד שלא העלים והסתיר קליפת פרעה, אדרבה עוד סייע, וכמ"ש¹⁷ ופרעה הקריב ואיתא במדרש¹⁷ הקריב את לבן של ישראל לאביהם שבשמים, ועוד זאת שגם פרעה את העם פרעה איז מיטגעגאנגען מיט דעם עם, היינו שגם ניצוצים שנפלו שמה עלו אתם. וזהו ג"כ דיוק הלשון ואדרבה, היינו לא רק שהגוף אינו מעלים ומסתיר על הנשמה והיא נשארת במצבה כמו שאין העלם והסתר, אלא אדרבה שע"י ההעלם מתחלה, האדם מתחזק ביתרון כח. וזהו עיקר הכוונה בבריאת העולמות

ב) כ"ה הגירסא האמיתית בתניא ספכ"ח, אלא שמפני הצענוזר כתבו עו"ג. וא"כ בודאי גם באגה"ק צ"ל כך.

---

(10) פרק ט (סה"מ הישי"ת שם ע' 124).

(11) קמא, א.

(12) צוואת הריב"ש סימן קכ.

(13) בשלח סא, א ואילך. שם, ג.

(14) בשלח קסט, ב ואילך. שם קעד, א. וראה אוה"ת בשלח ע' שסג ואילך.

(15) ר"פ בשלח.

(16) בשלח יד, י.

(17) שמו"ר פכ"א, ה. תנחומא בשלח ח. וראה פרקי דר"א פמ"ב. זח"ב מז, ב.

אתכפיא ואתהפכא דהשטות דלעו"ז און דעם קאָך פון נה"ב און עניני עולם — לקדושה. ואף שמבואר בכ"מ דעשיית המצוות הוא כדי להוסיף אורות באצי', הנה כבר נת' לעיל¹⁸ דהעצמי שבזה הוא בעוה"ז. וכמ"ש כ"ק אדמו"ר הצ"צ וכ"ק אדמו"ר מוהר"ש¹⁹ שהאורות כמו שהם באצי' הם כמונחים בקופסא, ולא זו בלבד שעיקר הגילוי, עיקר שכינה, הוא בעוה"ז, וכמשנת²⁰ מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בארוכה פי' ענין עיקר שכינה, הנה עוד יותר מזה, מבאר כ"ק רבינו הזקן²¹ וכ"ה מכ"ק הרב המגיד²², בפ"י מרו"ל²³ דע מה למעלה ממך, דע אשר מה למעלה, כל הענינים שלמעלה, ממך ובך הדבר תלוי.

ג) וזהו ענין דהיושבת בגנים, הנשמות היושבות בג"ע התחתון ובג"ע העליון, באים להקשיב קולם דנש"י למטה. דהכוונה בזה הוא דגם הנשמות²⁴ כמו שהם למעלה קודם ירידתן בגוף, וגם אותן הנשמות שכבר היו בגוף, שיש בהם המעלה שמצד עבודת הגוף, כי בזמן היותן בגוף הנה ימים יוצרוי' ולו אחד בהם²⁴, שהמשיכו האחד בהם והשלימו כל עבודתם דעל שם זה נקראים ישראל צבאות הוי"ו²⁵ (כמבואר במאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר הנ"ל²⁶), דצבא יש בו ג' פירושים: א' לשון חיל, היינו קבלת עול. ב' זמן קבוע היינו שבזמן הקבוע להם משלימים כל עבודתם. ג' לשון צביון דפירושו יופי, לא רק רצון כ"א יופי, הבא מפנימיות הכתר וגורם תענוג²⁷ שעש"ז נקראים צבאות הוי". ובכ"ז הנה גם הם באים להקשיב לקולם של הנשמות המלובשים בגופים, ואפילו אם עבודתם אינה עדיין בשלימות, לא בפ"י הא' דצבא חיל שענינו קבלת עול, לא

ג) ראה לקו"ת שה"ש סד"ה צאינה וראינה [כב, ב].
 ד) ראה לקו"ת שם. וס"פ שלח. ד"ה טוב לי וד"ה בידך אפקיד (בס' המאמרים — אידיש ע' 82. ע' 102).

ה) ראה תו"ח ויצא ד"ה ורחל היתה פי"א [לג, א ואילך]. לקו"ת ואתחנן ביאור וידעת ספ"ג [ה, ג ואילך]. ד"ה והחכמה תעוז תרס"ג [סה"מ תרס"ג ע' קז ואילך].

18) ד"ה באתי לגני פ"ה (לעיל ס"ע 197 ואילך). וש"נ.
 19) ראה בהנסמן שם הערה 27.
 20) ד"ה באתי לגני פ"א (לעיל ע' 193).
 21) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' שג. "היום יום" יג אייר.
 22) לקו"ת אמרים להה"מ סקצ"ח.
 23) אבות פ"ב מ"א.
 24) תהלים קלט, טז.
 25) בא יב, מא.

בפי' הב' דצבא זמן יומין שלימין ולא חסרין¹), ולא בפי' הג' דצבא יופי, וכמו שמסיים בהמאמר² דכאשר לומדים תורה ואינו מזכיר תנאים באופן לימוד התורה, ומקיימים את המצוות, ואינו מזכיר תנאים באופן קיום המצוות, נתהפך מקשר ושקר, שקר העולם, לקרש, עצי שטים עומדים²⁶ ומחברים אור א"ס ב"ה עם העולם, אתהפכא מן הקצה אל הקצה, דהנה אחד מצירופי קרש הוא קשר. קשר דקדושה דענינו התקשרות. משא"כ בלעז"ז הרי לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשרי³, כי ענינם פירוד והתחלקות. אבל התקשרות דקדושה, הרי כולם נקראו חברים, חברים מקשיבים. שהנשמות כמו שהם למעלה, וגם הנשמות שכבר היו בגוף שיש בהם מעלת העבודה שמצד הגוף כי השלימו בעלמא דין כל עבודתם, בכל הג' פירושים של צבא הנ"ל, כולם באים להקשיב ולקבל קולם של הנשמות המלוכשים בגופים ואף שעדיין לא השלימו עבודתם, כי אף שהם נפוצים בגולה ורועים בגנים של אחרים, בכ"ז רייסט מען זיך אָפּ פון וועלט און מען נעמט מיט דעם גוף ונה"ב ובאים בבתי כנסיות ובתי מדרשות וקורין את השמע ועוסקין בתורה, שזהו"ע מסירת נפש ממש⁴), און דאָס פאַרמאָגטמען נאָר אין עוה"ז, ולכן הנה חברים, גם הנשמות שבג"ע⁵) מקשיבים לקולם, וגם הקב"ה אומר אני ופמליא שלי באים לשמוע בקולך. וזהו ימים יוצרו ולא, ולא כתיב ולו קריי⁶ שבעבודתם עבודת הנשמה בגוף, אין גוף און מיטן גוף, ממשיכים מלמעלה מן ההשתלשלות בלמטה מן ההשתלשלות, אחד בהם, שיהי' הוי' אחד ושמו אחד²⁷.

1) זח"א רכד, א. ועייג"כ תו"א פ' חיי שרה ד"ה יפה שעה אחת [טז, א].

2) ישעי' ח, יב. ועיין סנהדרין כו, א.

3) ראה תניא ספמ"א.

4) שייכות ב' הפי' בחברים: מלאכים, נשמות שבג"ע — מובנת ע"פ הידוע שבכדי שיעלו אותיות התורה והתפלה צ"ל הזדככותם ע"י המלאכים דגפיף להון ומנשק להון (ראה זח"א כג, ב. זח"ב רא, ב. תו"א ד"ה נ"ח כו' מזווה מימין [מב, ב]. רד"ה צאינה וראינה ה'תש"ח — קונטרס נח [סה"מ תש"ח ע' 202]). ובשכר זה גם המלאכים מקשיבים (נתבאר בתורת שלום ס"ע פה ואילך).

5) ראה תו"א ר"פ לך לך.

26) תרומה כו, טו.

27) זכרי' יד, ט. וראה פסחים נ, א.